

د غنمو کرنه

سریزه:

غنم دنرى يو پخوانى بوتى دى چى لە ٦٥٠٠ کالونه پخوا په اوسمى عراق، ٦٠٠٠ کاله پخوا په مصركى او ٣٠٠٠ کاله پخوا په چىن كى كىل كىدو له تارىخ نه وراندى غنم په اروپا او افريقا كى خپورشوى دى . غنم په نۇرى كى په زيانه پىمانه په مصرف رسيرى چى لە نيمايى نه زيات بىرخە وگرىي له غنمۇ نە استفادە كوي . غنم په زيانه اندازه پروتىن (١١ ٪ تر ١٤ ٪ فىصده پورى)، لە ٦٣ ٪ تر ٨٠ ٪ فىصده شايستە، بۇه فىصده شەم او د.P.P.A.B.C.D. لوركىفيت لرى چى تر ٩٥ ٪ فىصده پورى دوجود په ذرىعە جذبىرىي . دغنمۇ سل گرامە بۇجى ٢٤٥ ٪ تر ٢٥٥ ٪ كالوري انزىي لرى . دغنمۇ غنمۇ (Triticum vulgar) او رە دغنمۇ دنورۇ نوعۇ پە نسبت غورە دى . علاوه له بودى لە غنمۇ خە مکرونى، كىك كلىچ او الكولوبە جورولوكى استقادە كىرىي .

پە اوسمى حالت كى غنم دنرى يه تولو بىرخو كىل كىرىي .

ھە سىمېي چى جڭوالى يى بىر لە سطھى نە بنكتە بىيا تر چۈرۈزىرە متۇ پورى لە بىر نە جڭوالى ولرى دغنمۇ دىكىنت لپارە مناسىبى دى . زمونىر دھيوا دقىرپىا پە تولو بىرخو كى غنم كىل كىرىي چى هەر كال نىردى ٢،٣ ملىون ھەكتارە ھەممە نىسى . پە اوسمى مرحلە كى دغنمۇ حاصلات دېرىتىت دى ھەكە چى بىزگران لە خپل درمندەخە دغنمۇ تىخى تىارو ي . كىمياوي او عضوئى سرى پە لرى اندازى سره ھەممى تە علاوه كىرىي د نامطلوبۇ بۇتۇ، نازوغى او اقتونە پە بىلە پۇل مختبۇي نە كىرىي .

پە اوسمى حالت كى لە يو جریب ھەممى ٪ تر پە اوسمى بول ٤٦ منه حاصل اخستىل كىرىي . چى دا اندازە بېرە كەمە دە كە لە اصلاح

شوي تخم، پرمختالى تکنالوژى او دكىنى لە عصرى لاروچارونە استقادە وشى زمونىر بىزگران كولاي شى لە يو جریب نە د ١٠٠ ٪ تر ١٥٠ منه غنم پە لاس راويرى .

دغنمۇ بىلۇزىكى مشخصات:

غنم دتودوخى ١-٢ درجو دسانتنى گراد كى پە نىش و ھلوبىل كوي . دخاوري پە مخ دىنلىش پە رابنكارە كىدوسە لورى تودوخى ١٢ ٪ تر ١٤ درجو دسانتنى گراد تە ارتىيا لرى . دنبات د ودى لپارە دتودوخى مناسبە درجه ٢٥ ٪ تر ٣٠ درجو بىرلى تاكىل شوي دتودوخى پە ٣٦ درجو كى دنبات ودە درىرىي . هەدارنگە دنبات د ودى لپارە تىيە توخە ٣ ٪ تر ٤ درجو پورى دە .

دمنى غنم پە منى اوپىرسلى كى بۇتى وھى نوي ساقى تشکيلوي چى پە دى مرحلە كى كافى اندازى لندبل او د ٨ ٪ تر ١ درجوتودوخى تە ارتىالارى كە پە دى مرحلە كى توخە دسانتنى گراد ٣-٤ درجو تە رابنكە شي دساقو تشکيل درىرىي وچ اقلېم دساقوپە تشکيل باندى منفي اغىزە لرى . بىلۇي تخم كىل او پە كافى اندازە دنایتىرۇجىنى سرو استعمال دساقو تشکيل زياتو ي . پە پىرسلى كى لورە توخە او دخاوري دلندبل كەمبىت ھە دساقو پە تشکيل باندى بىدە اغىزە لرى چى وروستە پە بۇخت كى نە رسىرىي .

پە منى كى اورشت د دانى پە دكىدوكى زيات رول لرى هەدارنگە پە پىرسلى كى اوربىنت دنبات بىنى ودە زياتو ي او ھە دنبو ي ساقۇ دتشکيل لپارە زمېنە برايرو ي چى داعمل دغنمۇ د وابنۇ پە زياتوالي كى رول لرى .

غنم پە ھە ساقۇ دخاوري كى چى پى اچ PH يى 6.0-7.5 درجو، حاصلخىزى ، او دنامطلوبۇ بۇتۇخە پاكى او كافى اندازە لندبل ولرى بىلە حاصل ورکو ي . زىم لرونكى اوضعيفى رىگى خاورى دغنمۇ دكىلۇ لپارە مناسىبى نە دى .

د تخم بىرابرول:

اصلاح شوي تخم دحاصلات پە زياتوالي كى ستر رول لرى . ھە ساقۇ دخاوري كى ستر رول لرى . ھە اصلاح شوي تخم چى لە محىط سره توافق ولرى كولاي شى

FreeFoto.com

چې په سلوکي پنځوس برخې دغنمومحاصلات زیات کړي . زمونږ په هیوادکې پنځوس فیصده دغنمومصالح شوی تخم کرل کلیري چې دا اندازه نوره هم په دبرویدو ده.

په اوستني وخت کې ډېر تخمونه له بزگرانو ځخه لاس ته راخي. داسي تخم چې بزگرانو تولید کړي وي دبنې کیفیت لرونکی نه وي. دلور حاصل دتولید توان نلري همدارنګه دنار غيو او افتونو په مقابل کې مقاومت هم نه شي کولاي. او امکان لري دنامطلوبو بوټو تخمونه له ځان سره کروندې ته یوسې.

هغه تخم چې دبنې کیفیت درلودونکي وي QDS تخم بلل کلیري چې دتخم له دقیقو او مشخصو شرایطولاندی روزل کلیري. دنیش و هلو لوړه فیصدی لري دنورو انواعو اونامطلوبو بوټو له تخم اوښته بشپړ شي پکي شتون نه لري.

دابه یو بنه کار وي چې بزگران خپله څلور پنځه کاله وروسته QDS تخم تولید کړي.

ددی کار لپاره لومرۍ باید دتخم دتولید لپاره یوه ساحه انتخاب شي ترڅو دخالص تخم دلاس ته راوړلوا لپاره زمينه برابره شي. نامطلوبه بوټي باید په لومرۍ سرکې لمنځه لار شي. دغنمومنوره انواعو تخم د روګینګ دعملی په واسطه کله چې غنم صاف (تولوبوتو وری ایستلي وي) شوي باید لمنځه بورل شي او کرونده دنارو غيو او افتونونه پاکه وسائل شي. تخم له کرلو مخکي باید دفنس کډ کيمياوي درملو (Fungi cid) (باندي ککرشي). ترڅو دتخم اوخاروو له فنګسي نارو غيو ځخه وژغورل شي.

ديو جریب ځمکي لپاره له ۳۵-۲۵ کیلو ګرامه تخم کیفایت کوي.

باید یادونه وشي چې تخمونه دوخت په تيريدوسره خپل خاصیت له لاسه ورکوي. نو دا به بنه وي چې هرکال QDS دبنه کیفیت تخم تولید اویا دتخم دتولید له سرچینو ځخه واخستل شي.

هغه تخمونه چې اوس په افغانستان کې کړل کلیري

ubarat di le amo ۹۹، روشنان ۹۶، للمي ۲، ګل ۹۶، انقلاب ۱۱، PBWI 54، هرات ۹۹ اوپامير ۹۴.

د ځمکي برابرول:

په یوه کرونده کي دغنم پرله پسې کړل دنار غيو، افتونوندې برسېب کلیري چې په نتیجه کي دحاصلات کمیري او دتولید بېه لورېږي. ددی لپاره چې دنارو غيونداندازه کمه کړو نوباید داسي فصلونو دغنمومترمخه يا وروسته وکړل شي چې دنارو غيو ګډ کوربه (Host) نه وي.

هدمارنګه هغه نباتات چې وده يې له غنموم سره توپير ولري دمامطلوبو بوټو دکمېدو سېب کلیري او هم دخاوری له دعین عمق نه دنباتانو غذایي مواد زیات نه اخستل کلیري.

غنم په مختلفو خاوروکي توافق لري خوهغه خاوری چې زيم ونه لري او بافت (Texture) ئي متوسط او دحاصلخیزی اندازه یې منځنۍ يا جګه وي لور حاصل تولیدوي. په زيم لرونکو حمکو کي دنبات درېښو لپاره په کافي اندازه اکسیجن نه رسیرې نبات دنارو غيو په مقابل کي حساس کلیري او نارو غي منځ ته راخي.

دغنمودکښت لپاره ځمکه په مني کي برابرېږي په هغو

سیموکې چې ځمکه یېخ و هي دېسلانې غنموم لپاره په پېړلې کي هم ځمکه برابرې دلای شي مګر غوره به داوي چې ځمکه دکښت لپاره په مني کي برابرې شي.

ځمکه لومرۍ د ۳۰-۳۵ سانتي متروپه اندازه قله دکيمياوي سري او تخم له استعمال وروسته ماله کلیري.

دغنموم کښت planting Wheat

غنم باید په مناسب وخت کي وکړل شي. که دمنې غنم دېر دوخته وکړل شي حاصلات به ئې تېټي وي دېخوالې مرحله به يې مخکي وي کیدايو شي دالو تونکو په واسطه زیات لمنځه بورل شي. همدارنګه که غنم دېر وروسته وکړل شي بنایي غنم بشه

بوټی ونه وهي چي له نامطلوبو بتوسره سیالی وکري. په نتيجه کي دحاصل دکموالي سبب کيري. په هغو سيموکي چي جګوالی بي ۲۲۰۰ مترونه زييات او دېري يخې وي دغنمو دکښت لپاره مناسب وخت دسنبلې اخرا او دمیزان سردي. اوپه هغوسیمو کي چي جګوالی ئي ۱۸۰۰ مترو په شاوخوا کي وي لکه کابل، لوگر، وردګ، دمیزان نیمايی دکښت لپاره مناسب وخت دي او هغه سيمی چي جګوالی ئي له ۱۸۰۰ متروکم وي لکه سروبې، ننګرهار، لغمان، فراه دعقرب په میاشت کي دکښت سرته رسیزې.

په هغوسیموکي چي پسلاني غنم رواج دي کله چي جوي اوضاع دزمي په اخراودپسراي په لومړيوکي اجازه ورکري او وختي وکرل شي دېره بنه نتيجه ورکوي اوکه په مناسب وخت کي جوي اوضاع پري نزودي چي دکښت وشي. نوبنګران بایدې خپل پلان کي له سره غور وکري او نور فصلونه انتخاب کري ځکه چي ناوخته دغنمودکرنه حاصل نه ورکوي. که موږ ناوخته کرنه کوو نوبنائي چي دتخص مقدار زييات شي ترڅوکولائي شي دنامطلوبو بتوسره مقابله وکري او که دتخص اندازه کمه وي نو له نامطلوبو بتوسره مقابله نشي کولاي.

دافتغانستان په زیاتر سیموکي ۵,۲ - ۵ کیلوګرامه تخم په یوه جریب کي کرل کيري. مګر په پرمختللو هیوادونوکي چي کرنه په ماشین سره سرته رسیزې ۱ ځخه تر ۱,۵ منه تخم په یوجریب کي کرل کيري. په للوکي دتخص اندازه په میدان، غزنۍ، پکتیکا کي ۷ کیلوګرامه اوپه شمال کي ۲۰ کیلوګرامه دی ځکه چي په شمالی سیموکي اورېښت یوځه زييات وي اوخاره بشه لنډل ساتي.

تخم باید په مناسب عمق (په کلې خاوره کي ۳-۵ سانتي متره اوپه ریگي خاوروکي ۷-۸ سانتي متروپه ژوروالي) وکرل شي. کله چي تخم په مناسبه ژور والي سره وکرل شي نولندېل زييات تغیرنه کوي خاوره باید دېره نرمه وي او له تخم سره زييات تماس ولري چي ماله کول دا تماسزیاتو. هغه تخمونه چي په لړ ژوروالي سره کرل شوي وي شاید په ژمي کي لمنهه لارشي. او هغه تخمونه چي په زييات عمق کرل شوي وي کیدای شي دخاوري له زييات عمق نه نېش راونه باسي. اودا هم ویلى شو چي شنه کيدل او وروسته وده زييات وخت نیسي.

او به لګول: Irrigation

دغنمو له کرلو مخکي او به لګول ددي لپاره ضرور دي چي خاوره پسته او دکښت نه وروسته حد افلاً تر ۲۰ ورڅو پوري په خاوره کي کافي اندازه لنډل موجود وي ترڅوچي ریښي وزغلې. په غنموموکي دېره حساسه مرحله دوری ایستلو نه وروسته ده په غنموموکي دېرسیدو تر مرحلې مخکي که بوټي تنده نه بنيئ او به دومره اهمیت نه لري. او به لګول دورې ایستلو، دانو دکیدو او پخیدو په مرحلوکي زييات ارزښت لري که دانو د دکیدو په مرحله کي کافي اندازه لنډل موجود وي دانو په دکیدوکي مرسته کوي او که کافي اندازه لنډل موجود نه وي په سلوکي لس برخې په حاصلاتو کي دکښت منځ نه راخې. غنم معلوماً څلور څله او به کيري.
 1. له کرلو شل ورڅي وروسته.
 2. دبوټي و هلواوساقدو داوري دکیدو په مرحله کي.
 3. وګل ایستلو (Flowering) (په مرحله کي).
 4. دشیري په مرحله کي.

دخاوري حاصلخیزی:

که دي خاورى حاصلخیزی په بشه ډول تنظیم شي نو سره (کود) له ټولو عواملونه زييات تاثير لري. غنم دسری په مقابل کي بشه عکس العمل ځرګندوي. نایتروجن یوداسي عنصر دی چي دکښت بې دېه نبات کي دزيات محدودیت باعث ګرخي. ځرنګه چي دافتغانستان خاورى په کمه اندازه عضوي موادو درلودونکي دي نو دخاوري دو همي جورېښت (Structure) ئي هم دېر ضعيفه دي. نو دعضاوي موادو لکه حيواني پارو، دنباتاتو بقاياوی اوشنو سرو مصنوعي اضافه کول زييات اهمیت لاري. دافتغانستان په زراعتي خاوروکي دعضاوي موادو اندازه له ۱ ځخه تر ۲ فيصده پوري رسیزې چي دا رقم دېر تیټ دي که مونږ وغواړو دخاوري په ۳۰ سانتي متروکي ۱٪ عضوي مواداضافه کرو نو ۴، ۸، ۱۰ تنه عضوي مواد دیوه جریب ځمکي لپاره ضروري دي. نو ویلى شو چي زمونږ خاورى دحاصلخیزی دارتقا لور پوتشیال لري. که مونږ وکولاي شو په کافي اندازه عضوي سري تهيه کړو دکيمياوي سروته یوأهي دعناصر دتوازن لپاره ضرورت شته دي.

دکيمياوي سرو داستعمال په اړه باید وویل شي چي دفاسفيتو، نایتریتو او دخاوري عمومي حاصلخیزی په نظرکي ونیول

شي. که په خاور ي نوموري موجود وي. نو کولاي شو دكيمياوي سرو په لکيدوكۍ سپما راولو. په خارو اوريکي خاوروکي
دسری استعمال زيات اهميت لري.

په عمومي ډول سره په یو جریب ځمه کي ۵۰ کيلو ګرامه بوريا ۲۵ کيلو ګرامه دای امونیم فاسفیت(DAP) ، او ۲۵
کيلو ګرامه پتاشیم لرونکی سري استعمالیيري. چې ۳/۱ یوریا، توله دای امونیم فاسفیت اوپتاشیم لرونکی سره دکرلووخت کي
لگول کيري. دريمه برخه دبوريا سره دبوتي وھلو وخت کي اورديمه برخه دبوروي ايستلو وخت کي استعمالیيري.
په یاد باید ولرو هغه ځمکي چې په تشديدي ډول کښت لاندي وي بنائي دفاسفورس بفایا پکي زياته وي او په خینو ځمکو کي
نایتروجن هم باقي پاتي کيري چې دا هم باید په نظرکي وني يول شي.

دنامطلوبو بوټومخنيوي:

دغنمو په کرونډوکي دنامطلوبو بوټوموجو دي دغنمو حاصلات راکموي. چې په دې اړه په اکثر هيوادونو لکه
ایران، عراق، سوریه، روسیه او دمنځنی اسیا په هیوادونوکی خیرنې شوي دي چې دا خیرنې بنېي چې دنامطلوبه بوټي ۲۰ د
خخه تر ۳۰ فيصده دغنمو حاصلات راينېتني. نوباید کرونډي له ابتدا خخه دنامطلوبو بوټو خخه پاکي وسائل شې. دکرونډي
شاوخوا هم باید پاکه وسائل شي ترڅو دنامطلوبو بوټي دنوليديسر چېنې لمنځه لاري شي.
پاک تخم، پاک کښت، پاک سامان دنامطلوبه بوټي په کرونډوکي کموي. غنم رنګه بوټي دوه دري کاله وروسته په پلن پانو
فصلونوکي لمنځه ځي.

زمونږ په هیوادکي دغنمو په کرونډوکي دنامطلوبه بوټي دلاسي وسايلو یامستقيماً دلاس په واسطه لمنځه ورل کيرې مګر په
لوې کرونډوکي دلاس په واسطه دنامطلوبو بوټولمنځه ورل یو ستونزمن کار دي. نودکيمياوي درمل پا(Herbicides) په
واسطه مخنيوي دبوتو دودي په لوړ یو مرحلوکي دېر موژريت لري. دكيمياوي درملو په واسطه دبوټو دمخيوي لپاره لوړي
نامطلوبه بوټي تشخيص او وروسته دكيمياوي درملو په واسطه
لمنځه لاري شي. دغنمو دکرونډو یوشمير نامطلوبه بوټي په لاندي
ډول سره دي.

1. کانادائی اغزی : Thistle Canadian

دانامطلوبه بوټي خوکلن نبات دې چې دتخم او رېښو په واسطه
تکثر کوي په دېره اسانی سره ماتيری او نوی غوتی جوروی. او
دا کار ددی نبات دتكثیر سبب ګرځي او دکښت په وخت کي هم
تکثیرېري. ددي اغزی یو بوټي څلورزره تخمونه تولیدوي
اوکیدای شي چې دھو کلونو لپاره داستراحت(Dormancy) په
مرحله کي وي ددي لپاره چې ددي اغزی مخنيوي وشي دھو
کلونو لپاره ځمه باید ژوره قله شي خو دا کار دېر قيمته او دخواري د تخریب سبب کيرې. همدارنګه مونږ کولاي شو
دالغزی د D-4-2 په واسطه لمنځه یوسو چې په یوه لیتر کي څلور سی سی حل او دواپاشي کيرې. یوه جریب ځمکي لپاره
دوه سوه لیتره محلول کفایت کوي.

2. جودر (Rye) :

جودر هم یو ستونزمن بوټي دې ځکه چې دا نبات له غنمونه مخکي پخیري او تخم یي دغنمو درېبلو په وخت کي په
کرونډه کي خپرېري جودر په غله کي دغنمو ګيفيت راينې.

غنم او جودر دواړه په یوه نباتي کورني پوري اړه لري مشابه اګرونوميکي خواص او وده لري زراعتي عملیات
کولاي شي ددي نامطلوبه بوټي نفوس تېټ وساتي

کيمياوي ګنټرول: 2 Chlorophob اووه ۷ سی سی په یوه لیتر او بوا کي او بوا Poma چې دا یوه سی سی په یوه لیتر
او به کي حل کيرې که ځه هم چې دېره جګه ده خو په لېر مقار په کارکيرې دا درمل کله چې غنم له دوو ځخه
تر اوو ۷ پانې ولري استعمالیيري ددي لپاره چې دجودر مخه ونیسو نوباید پاک تخم وکړل شي نوبتی کرونډه مرااعات شي او
دغنمو له کرولو مخکي باید ځمه دوفال شي.

3. پیروتی (Field Bindweed):

پیروتی خوکلن نبات دی چی ژوری رینی لری دتخم، دفارم دوسایلو او دحررو په واسطه تکثیری. او دھیواناتو په واسطه هم زیاتیدی شي او دا گیاه له غنمورسه داوبو، غذایی مواد او درنا په جذب کی سیالی کوي. پیروتی په غنم باندی جگیری او غنم چپه کوي چی دچپه شوی غنموراتولوں دماتین په واسطه یو ستونزمن کار دی او که پیروتی دبری زیاتی شي نو له ۵۰ هخه تر ۶۰ فیصده پوری حاصل راتیتوی.

ددی بوتی له منځه ورل یو ستونزمن کار دی لومری باید دتخم له تولیدځخه مخنبوی وشي. جری، دجری وغوتی اونهالي بایدلمنځه لار شي. پیروتی دیر مقاوم نبات دی نوسخته مبارزه غواړي.

ددی لپاره چی دنامطلوب بوتی په مقابل کي مو موثره مبارزه کري وي باید له انتخاپي دوا هخه ګټه و اخستن شي. کله کله دپیروتی لپاره له D-4-2 نه هم کار اخستن کېري چي پنځه سی سی په یوه لیتر او بوب کي منحل او دوه سوه لیتره یو جریب ځمکی لپاره پکاريږي.

4. خاکشیر یا وحشی شرشم:

دا نبات دبراسکا وری نباتی کورنی پوري اره لری پلنی پانی لری دا نبات په سرو سیمو کي لکه بامیان او داسي نو رخایو نه کي په زیاته پیمانه پیداکړي. ترڅو چي په میخانیکي شکل (خشاوه) ددي نبات مخنبوی کېري معمولا دیر ناوخته وي او دی بوتی خپله خساره اړولي وي ددي نامطلوبه بوتی دمخنبوی لپاره هم D-4-2 موثره دوا ده او باید په لومریو مرلوکي چي خاکشیر یوازی او ووه ۷ سانتی متراه جګوالی ولري استعمال شي.

دغنموناروغی:

غنم دیوشمير فنگسي نارو غيو (سرخیو اونورکو) ترحدلي لاندی راخی چي دا نارو غی کولای شي دغنموناروغی زیاته برخه حاصلات لمنځه یوسې. سرخی دغنموناروغی ده چي کولای شي دحاصلاتوزیاته فیصدی اوحتی سل فیصده لمنځه یوسې. سرخی په دری دوله ده.

دپانی سرخی يا Leaf Rust : دپانی سرخی چي دنسواری رنګه سرخی هم بل کېري دیو فنگس Puccinia recondite به واسطه منځ ته راخی چي دا فنگس کولای شي غنم، وربشی، ترتیکلی او نور ګراسونه په دی نارو غی اخته کړي. ددي نارو غی شدیده حمله دحاصلاتوزیاته برخه لمنځه وری چي په عمومي صورت سره د برو دکمیدو، د داني دوزن دکمولائي او د کیفیت دخراړوالي سبب کېري.

دساقي سرخی يا Stem Rust : دا نارو غی Puccinia graminis tritici فنگس په واسطه منځ ته راخی چي علاوه له غنمودا فنگس وربشی، ترتیکلی او نور ګراسونه ترڅلې حملی لاندی راولی. دا فنگس که دنمه په لومریو مرحلوکي غنم په نارو غی اخته کړي او محیطي شرایط برابر وي کیداړي نارو غی په Epidemic شکل سره واقع شي او تول نباتات لمنځه یوسې.

دا نارو غی د ساقو د تعداد د کمبنت، د داني دوزن دکمیدو او د داني د کیفیت دخراړوالي سبب کېري.

مخطوطه سرخی: دا سرخی هم دیو فنگس Puccinia striformis په واسطه منځ راخی. چي دا فنگس (Fungi) غنم، وربشی، ترتیکلی او نور مشابه ګراسونو ترڅلې حملی لاندی راولی ددي نارو غی نوبتي کوربه تر او سه نه دی پېژنډل شوی. دا نارو غی دحاصل دکمښت، په وړوکي د دانو دکمولائي او د داني د کیفیت دخراړوالي سبب کېري.

دسرخیو مخنبوی:

دفنگس هغه ضدکیمیاوی درمل (Fungi cid) چي دسرخیو دمخنبوی لپاره استعمالیږي عبارت دی له : Ridomil (C15H21NO4) چي تجارتی نومونه یې میتاکسل ریدومیل او متالکسین Ciba CGA 8988 (Metalaxinin) چي سسٹمیک Mtalaxin

دی.چي د منکوزیب،کپتان،فلپت،کاپراوکسی کلوراید سره په مخلوط شکل کولای شی دسرخیو مخنیو وکري چي په ۱۰۰۰ لیتره اوپوكی ml/ha250-200 حل او دواپاشي کيري. دتخم دنداوي g/kg6 شپر گرامه ديو کيلوگرام تخم لپاره پکاريروي. نور درمل چي دسرخیو دمخنیو لپاره استعماليري عبارت دی له : اوکسی کاربوكسین: C12H13NO4S4 (150ml/ha) Oxycarboxin: Maneb-Dithane (C12H6MnN2S4) 150-160 g/ha (Carbendezim)30 130-140ml/ha) Altacombi التالكمبائي کاربنديزيم g/ha60-50 Chlorothamil (broad Spectrum) fungicide

باید ووایوچی دمقاؤمونووو کرل دسرخیو دمخنیو یوه بنه لاره ده همدارنگه دمتنابو کوربه (زرشک) لمنه ورل هم دناروغی په کمیدوکی زیات رول لري. پت تورکي:

ددي ناروغى عامل بونفس Tilletia caries , T . foetida ، T . controversa دى. په دى ناروغى داخته بوتوقد کوچيني وري بي تك شين تور بخند رنگ لري او غوبىنى دانى منخ ته راوري دانو په خاي دنفس توررنگه سپورونه توليديري چي دخساشوي ماهي بوي لري. هغه تخمونه چي دنفس په سپورو باندى كري وي له شنه كيدو ورسته په بوتى كي دا ناروغى منخ ته راخى . ددي ناروغى دمخنیو لپاره تخم له کيمياوي درمل ويتاواكسن سره معامله كيري چي له يوكيلو تخم سره دوه گرامه ويتاواكس گكيريو.

لوخ تورکي : Loose Smut

لوخ تورکي په افغانستان کي یوه مهمه فنگسي ناروغى ده چي د Ustilago tritici فنگس په واسطه منخ ته راخى دا ناروغى په بوتى کي هغه وخت معلومميري چي بوتى وري وباسي. ناروغ بوتى تور وري وباسي . دكيمياوي درملوپه واسطه دتخم دنداوي ددي ناروغى دمخنیو یوه موثره او ارزانه طريقه ده . حۇ سىستېك زھرى دواوي چي تخم له دى فنگس نه ساتي جوري شوي دى ويتاواكسن، تيرام چي دواره په یوه ئىن تخم کي دوه کيلوگرامه استعماليري ددي ناروغى دمخنیو کوي.

فنگس هغه ضد درمل چي دغموندورکو دمخنیو لپاره استعماليري عبارت دى له: in 600 l of water Iprodione (250-300ml/ha

1. Andersons fungicide x
G,Chipco 26019 2f1.3 . 2
SC,Iprodione pro. 32 GT26
SE,Lesco 18 Plus 2SC .42
دگرد په شكل(په سل لیتره اوپوكی ml/ha250) تجارى نمونه يى Rainshield Dithane T/O
WP, Dithane 37 WF75
Fore Flo-XL 4F, Fore
همدارنگه تيرام دتخم دنداوي لپاره کولاي شو استعمال کرو.

دغمون افتونه او مخنیوی:
خوشوي لكه صحرائي ملخ Locust، ترپيس Thrips، لرمى Army Worm او کفشك Sunn pest غنم ترحملی لاندى راخى اود تاوان سبب گرخى .

صحرائي ملخ (Locust)

ملخ کولاي شی دغمونکروندو ته سخت تاوان ورسوي چي زيات تاوان دېسرلاني غنمو کرونده اروي. ملخ په مني کي هكى اچوي که جوي اوضاع مناسبه وي خشره زياتي هكى اچوي په دى هكله باید سروي کاني ترسره شی چي دهگيوعدا

معلوم شی ترخور و سته منځ ته راتلونکی توان معلوم شي.

مخنیوی: کرنیزی عملی کولای شي دملخو زیات تعداد راکم کري او په هفو سیموکی چي دملخو حملی دغنمو کروندی توانی کري وي بايد مقاوم نباتات لکه باجره وکرل شي او همدارنګه میخانیکی طریقه هم موثره ده په میخانیکی طریقی سره دافت دخنیوی لپاره زیات خلک رابل کیری ترخوچی دملخو مخنیوی وکری لومری جرونه وبنکل کیری بیا مچک دی جروته شرل کیری اووروسته ترخاور و لاندی کیری دا کارتنه ګه وخته پوري امكان لري چي ملخو وزرونه نه وبي کري اوکه ملخو وزرونه وکرل او دالوتو توان بي پیداکر بیا نو مخنیوی نه کیری. خو که دملخ و هلي ساحه پراخه وي نو بیا کیمیاوی مبارزه غواړي.

دغنمو په کروندوکی دملخو مخنیوی لپاره دکیمیاوی درملو استعمال یوموثره طریقه ده هغه درمل چي دملخو مخنیوی لپاره استعمالییری عبارت دي له :

دای میتوئید (Cygon) (group Carbofuran-catbamite) سایگون، فیرودان، گروپ کاربامیت (Lorsban) (Wardsban).
در هري طعمه جورول: سوین ۵۰٪ - ۲۵٪ - ۵۰ د ۴۰ کیلو دسیبوس له اوړو سره.

تریپس : Thrips

تریپس ډېره وره حشره ده چي یواحی ۶ ملي متره اوږدوالي لري استوانه بي شکل لري کله وزر لري او کله وزر نه لري. وزرئي بېر وي. ددي حشری مچک په مختلفو رنگونو پیداکړيو خو دبالغه حشره بي توره رنک لري. دا حشره دغنمو په پانو او تنو باندي ژوندکوي ددي افت دخنیوی لپاره باید ۱،۵ ۱،۵ خه تر دوه ۲ سی سی ملتانی په یوه لیتر اوږو کي حل اوږيا دواپاشي شي.

لرمی : Army Worm

دا حشره کله چي غنم په بند وي او ساقه پیدا شي په پسلی کي په غنمومله کوي دورخې له خوا ځان په پانو کي پتوی او دمازیګر او مابنام له خوا خوراک کوي او کله کله دغنمو سر هم غوځوي. دا حشره کله چي پسلی کي هوا سره او لنبل زیات وي په تيره په هغه کروندو کي چي تير کال هم غنم پکي کرل شوي وي زیاتي وي او زیات توان رسوی ددي لپاره چي ددي حشری مخنیوی وشي باید ز هري مري یا طعمه ورته جوره شي چي دز هري طعمي لپاره ۳۵ ګرامه دېټرکس، ګرامه بوره او یوه کیلو ګرام سبوس او په کافي اندازه او به جورېږي دیوه جریب لپاره پنځه کیلو ز هري طعمه بس کفایت کوي.

کفشک : Sunn pest

دا حشره دغنموله شيري، پانو، تني او داني خخه تغذیه کوي. کله چي دا حشره له غنمونه تغذیه کوي بوځه بدبوبي او ز هري موادبوتي ته داخلوی نو که له دوو خخه تر دریو فيصدو پوري غنم کفشک خورلی وي نو تولو غنم خوند خرابيري بنه بوډي نه ورکوي او له ګټي خخه وځي.

تخمين شوي ده چي په افغانستان کي پنځه سوه زره جریبه ځمکه دغنموفصل په ۱۳۸۱ کال کي تباہ کري دي.
(Eurygaster integriceps) له پنځه سوه کلونو راهیسي دفاریاب، بادغیس، هرات، بلخ او هلمند په ولايت کي ژوند کوي

مختلط يا هرار خیز مخنیوی : IPM

په ایران کي IPM یاهار خیزه. مخنیوی خخه کار اخستل شوي دي. ددي حشری هرار خیز خواص ددي حشری طبیعی دوبنمن ځیني فنگسونه دي چي په کفشک حمله کوي او لمنځه يې وري او له مروجو افت کش نوچي دا حشری لمنځه وري له استعمال خخه بده کیري او بشاري چي دا افت هم ددي درملو په مقابل کي مقاومت پیداکړي. هغه هرزه ګیاواي چي دا حشره ژوند پکي تيروي باید وسیئل شي ترڅو ومنه شي کولای چي په بوتي کي ژمي تير کري چي دا یوه اغزمنه طریقه ده.
دجالو په واسطه ددي حشری راتلول او لمنځه ورل هم یوه موثره طریقه ده.

کیمیاوی درمل داي تین که دوه سی سی په یو لیتر اوږو کي حل او دوا پاشي شي ددي حشری له منځه تلو سبب کیري خوبайд په یاد ولرو له هفو نباتاتو نه چي په دواپري شیندل شوي وي تر اوو (۷) ورڅو استفاده ونه شي.

دغنمو راتلول او زیرمه کول:

دغنمو راتلول او ذخیره کول یو مهمه پروسه ده. غنم هغه وخت راتلیري چي دانه ۱۴ فيصده لنبل ولري زمونر په هیواد کي

غنم دلور په واسطه لوکیري کله چي مونږ غنم لوکونو باید غنم دخمکي پرمخ وانه چول شي بنایي داني لندبل جذب کري چي وروسته دفنهس له حملې سره مخامخ کيري کله چي غنم ددرمند لپاره را تولوویوه اندازه ضایعات لري چي دا مخامخ ضایعات دي که په مناسب وخت راټول شي دا ضایعات کمیري له درمند نه وروسته غنم باید په ګدام کي زيرمه شي ګدام باید کلاک جورشوي وي ترڅو مورکان ونشي کولای چي غله خرابه کري په ګدام کي غنم باید په ټوګیوکي دنختو دپاسه کینسول شي او هوا دیوچبو ترمنځ جريان وکړي شي ګدام باید لندبل ونه لري که لندبل ولري نودغمنو داني لندبل جنبوی چي وروسته په فنګسي نارو غيو اخته کيري.

هغه تxonone چي بنه پاک شوي وي خارجي مواد ونه لري دزيات وخت لپاره زيرمه کيداي شي .

